

MET ELKAAR.

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2022

500 extra woningen bovenop bestaande plannen
Investeren in bouwen, doorstromen en slimme woonoplossingen

Geen nieuwe slaappleatsen en vakantiehuisjes erbij
Verplichte registratie: meer grip op overnachtingen
Toeristisch verkeer beter regelen

Bewoners eerder en beter betrekken bij plannen en beleid
Verminderen bureaucratie en betere communicatie
Investeren in organisatie- en bestuurskracht op het hele eiland

Jongeren op Texel houden door opleiding, werk en woningen
Eén sport- en cultuurpas voor de jeugd

Verenigingen, stichtingen en vrijwilligerswerk toekomstbestendig houden.
Zorg op Texel samen goed regelen
Investeren in opleiding, (om)scholing en werk voor iedereen op Texel

Verbinding Texel vasteland verbeteren
Tesobridgen moeten zo snel mogelijk vernieuwd

Een lagere energierekening: alle huizen naar minimaal energielabel B
Texel maakt echt werk van duurzaamheid!

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2022 PVDA PRO TEXEL

Beste Texelaars,

Wooncrisis, klimaatambities, Coronamaatregelen. Ook op Texel ontkomen we er niet aan. We hebben door het binnenlands toerisme geprofiteerd, maar zien ook dat periodes van drukte elkaar vaker opvolgen. We komen overal handen tekort. En er zijn meer belangrijke zaken. Een beter klimaat, dat kunnen we niet in ons eentje regelen, maar het treft ons wel direct door de hogere energierekeningen. Ook de wooncrisis treft ons hard. Texel vergrijsst en we moeten ons best doen om jonge mensen hier te houden en hier heen te laten komen. Daarom moeten we zorgen voor doorstroming en bouwen voor lage- en middeninkomens, zodat ook horeca- en zorgpersoneel, docenten en vakmensen hier kunnen blijven werken en wonen. De kloof tussen burger en gemeente moet weg. Want dat is noodzakelijk om een sterke en zelfstandige gemeenschap en gemeente te blijven. De PvdA Pro Texel is optimistisch: als we het ergens goed kunnen regelen, dan is het op Texel. Voor elkaar én met elkaar!

De PvdA Pro Texel is een eerlijke partij met bestuurskracht en toekomstvisie. Het goed samenleven van iedereen vinden wij belangrijk en een kundig en krachtig bestuur is daarvoor noodzakelijk. Een bestuur dat iedereen gelijk behandelt. Met daadkracht op huizenbouw, oog voor natuur en landschap en werk maken van duurzaamheid. Een gemeente die investeert in zorg, verenigingen en cultuur. Want de gemeente is van de bewoners. Van ouders en kinderen, van ondernemers en ZZP'ers, van werkenden en gepensioneerden. De PvdA Pro Texel is een partij die opkomt voor het gemeenschappelijk belang. Een partij met plannen en praktische oplossingen. We zien ook op Texel een toenemend individualistische samenleving. Er is behoefte aan verbinding. Wij willen bubbels tussen mensen doorbreken, met elkaar in gesprek blijven om een hechte samenleving te blijven. We doen het voor elkaar én met elkaar.

Was getekend,
De mensen van PvdA Pro Texel

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	PAG 3
COMPLETE PROGRAMMA	
1. DELTAPLAN WONEN: 500 huizen bovenop huidige plannen al in 2026	PAG 7
2. GRIP OP TOERISME	PAG 8
3. MINDER BLIK EN DRUKTE OP DE WEG	PAG 9
4. ENERGIEREKENING OMLAAG	PAG 9
5. NATUURLIJKER EN GROENER	PAG 10
6. KRACHTIGE SAMENWERKING BEWONERS EN BESTUUR	PAG 10
7. SAMEN VOOR ELKAAR	PAG 11
8. GELUK EN KANSEN VOOR ONZE JEUGD	PAG 12
9. SAMEN BELEVEN EN BEWEGEN	PAG 12
10. TEXEL WERKT	PAG 13
11. SPEERPUNTEN IN ONZE DORPEN	PAG 13

SAMENVATTING VAN HET PROGRAMMA

WONEN

Er is een Deltaplan Wonen nodig, om iedereen goed te laten wonen. We zien dat ‘de markt’ het niet oplost. De PvdA Pro Texel wil 500 huizen extra, bovenop de huidige plannen, voor lagere- en middeninkomens, vóór 2026.

Als we dit niet onorthodox, ambitieus en met visie aanpakken, missen we de boot. Huizen op Texel zijn dan over een paar jaar geheel onbetaalbaar voor bewoners, en er komt geen nieuw personeel voor zorg, onderwijs of gemeente. We moeten het vernieuwend aanpakken, zodat hier in de toekomst ook nog jongeren kunnen wonen en zodat we een zelfstandige gemeente kunnen blijven.

DELTAPLAN WONEN: vóór 2026 500 extra woningen bovenop huidige plannen

Plan: Deltaplan wonen, met drie pijlers: 500 extra woningen, misbruik tegengaan, voorrang voor essentiële beroepen.

Waarom: Jongeren, starters en werknemers kunnen geen woning vinden.

Ambitie: Voor 2026 500 extra woningen gebouwd voor jongeren en lagere en middeninkomens, waarvan 100 tijdelijke woningen al in 2023. Oneigenlijk gebruik van woningen voor recreatie of ‘tweede woning’ is gestopt.

Hoe: Stevige financiële investering gemeente door lage grondprijzen, extra menskracht, versnelling procedures, doorstroming stimuleren.

APPARTEMENTEN VOOR SENIOREN

Plan: Doorstroming senioren naar andere woning stimuleren.

Waarom: Oudere Texelaars wonen vaak te groot. Gezinnen hebben juist behoefte aan deze woningen.

Ambitie: Senioren kunnen eenvoudiger verhuizen, als zij dat willen, naar een kleinere geschikte woning.

Hoe: Plan maken om doorstroming te bevorderen: passend appartementen bouwen, prijsprikkels, ontzorgen, voorrang geven, onderzoeken Koopfonds Doorstroming.

TOERISME

Het eiland is van de mensen die er wonen. Toeristen zijn een zeer welkome gast. Maar verdere groei van het toerisme willen we niet. Waarom? Verstening van het landschap door vakantiehuisjes, drukte op de wegen en in de dorpen, en groeiende spanning tussen wonen en toerisme. Texel moet daarnaast gastvrij blijven voor bezoekers met een kleine beurs. Bed & Breakfast is een welkome aanvulling op inkomen, maar mag niet drukken op woonwijken. Misbruik van woningen voor toerisme of ‘tweede woning’ pakken we aan. Er ligt een Toeristisch Toekomstplan, maar we moeten nog beter werken aan de toekomst van het eiland en toerisme.

GRIP OP TOERISME: toerisme is top, wonen gaat voor

Plan: Grip op Toerisme

Waarom: Verstening, drukte, groeiende kloof tussen toerisme en wonen

Ambitie: Goede nieuwe balans

Hoe: Registratie van toeristische bedden, geen extra slaappleatsen en vakantiehuizen en aanpakken misbruik woningen

We willen minder autobewegingen op het eiland en in de dorpen. Voorrang voor fietsers en voetgangers en gemakkelijker openbaar vervoer. Fietsparkeerproblemen in alle dorpscentra lossen we op. We willen geen parkeerplaatsen op de IJsbaan. Wél een elektronisch parkeersysteem in Den Burg en oriëntatieverlichting op kruisingen in het buitengebied. Texel is een fiets/wandeleiland. Dat willen we verder ontwikkelen. De auto moet na aankomst van de toerist juist zoveel mogelijk blijven staan. Wij willen de komende jaren op zoek naar échte oplossingen, naar alles wat mogelijk is om de groei van het autoverkeer te stoppen. We willen dat onze jeugd veilig van en naar De Koog kan gaan op de fiets of met nachtvervoer.

MINDER BLIK: toeristisch verkeer veiliger en beter regelen

Plan: Beheersen van het autoverkeer.

Waarom: Het wordt te druk in de dorpen en op de wegen.

Ambitie: Minder autobewegingen op het eiland en in de dorpskernen.

Hoe: Serieus onderzoek naar echte oplossingen om de groei van het autoverkeer te stoppen.

SAMEN VOOR ELKAAR

We willen niet dat Texelaars voor verpleegzorg en dementiezorg naar de overkant moeten. De zorg op Texel moet goed geregeld zijn. We helpen iedereen die moeite heeft om mee te komen in de maatschappij. Maar dat lukt alleen als we dat als hechte samenleving oppakken. Als we ook elkáár gaan helpen. Daarom willen we meer gaan investeren in het vergroten van betrokkenheid van mensen bij hun omgeving. En in het versterken van sociale netwerken, burenhulp, vrijwilligerswerk. Nuttig bezig zijn, bijdragen aan de maatschappij, betaald of onbetaald is goed voor mensen.

NIEMAND TUSSEN WAL EN SCHIP

Plan: We richten een Huis van Ontwikkeling op.

Waarom: We laten niemand tussen wal en schip vallen.

Ambitie: Een organisatie die Texelaars helpt bij activering, opleiding, (om)scholing en werk.

Hoe: Samen met onderwijs, ondernemers, welzijnsorganisaties, gemeente en De Bolder opzetten.

Onze jeugd moet zich maximaal kunnen ontwikkelen en lekker kunnen leven op Texel. We maken afspraken met de scholen over de kwaliteit van het onderwijs. En jongeren helpen met een woon-werkcarrière op het eiland. We richten een Texels fonds voor vakmanschap op. We zetten in op preventie, als strategie voor de komende tientallen jaren. Zowel preventie gericht op de jongere als op het gezin. Ons einddoel: Texelse jongeren waarderen hun welzijn, gezondheid en geluk hoger dan leeftijdsgenoten elders.

ALLE KINDEREN TOEGANG TOT SPORT EN CULTUUR

Plan: Texelse jeugdpass geeft alle kinderen in alle dorpen meer kansen.

Waarom: Alle kinderen van Texel moeten fijn en veilig kunnen opgroeien.

Ambitie: Breed en toegankelijk aanbod gericht op ontwikkeling en verbinding.

Hoe: Eén sport- cultuur- en activiteitenpas voor alle kinderen en jongeren.

We zijn trots op onze cultuur en onze identiteit. En op de dingen die we maken, doen en organiseren. We zien Texel graag als een vereniging waaraan alle leden, waar ze kunnen, hun bijdrage leveren. De inzet van vrijwilligers verandert en corona heeft ons verenigingsleven ook op dat gebied een knauw gegeven. Wij willen onze stichtingen en verenigingen helpen toekomstbestendig te zijn. Ons erfgoed, boven en onder water, is uniek en moet bewaard. We zijn trots op onze musea en de inzet van vrijwilligers. En de beste ambassadeurs van onze cultuur en cultuurschatten zijn de Texelaars zelf.

VERENIGINGEN EN VRIJWILLIGERS ONDERSTEUNEN

Plan: Verenigingen, stichtingen en vrijwilligerswerk toekomstbestendig houden.

Waarom: Om het eiland levendig te houden en voor goed vestigingsklimaat.

Ambitie: Cultuur, sport en welzijnsactiviteiten op hoog niveau houden.

Hoe: Meer praktische ondersteuning en samenwerking verenigingsleven.

ZELFSTANDIG TEXEL

De gemeente is van de bewoners. De afstand tussen Texelaars en gemeente moet worden gedicht. Dat betekent dat de gemeente vaker en beter moet luisteren naar bewoners en ze eerder moet betrekken bij plannen en beleid. Willen we als eiland goed beslagen en zelfstandig de toekomst in, dan moeten we investeren in organisatiekracht en bestuurskracht van onze héle samenleving. De bestuursklas van de TESO is een mooi voorbeeld, en wat ons betreft worden meer mensen opgeleid en betrokken bij het besturen van het eiland. Elke Texelaar voelt zich betrokken bij zijn omgeving, en moet daar invloed op kunnen uitoefenen.

ZELFSTANDIGE GEMEENTE BLIJVEN

Plan: vergroten bestuurskracht van onze samenleving.
Waarom: We willen een zelfstandige gemeente blijven.
Ambitie: Meer mensen zijn betrokken bij beslissingen over de samenleving.
Hoe: Ondersteunen bestuursklassen, politieke kennis vergroten.

BEWONERS BETER BETREKKEN

Plan: De gemeente stáát voor haar inwoners.
Waarom: De kloof tussen bewoners en gemeente dichten, want de gemeente IS van bewoners
Ambitie: Elke individuele Texelaar voelt zich gehoord, geen drempels naar gemeente
Hoe: Verbeteren contact met burgers en vergroten burgerparticipatie en onderzoeken Burgerberaad.

We hebben een groot tekort aan werknemers. Daarom moeten we als eiland aantrekkelijk zijn voor nieuw personeel én onze eigen jeugd carrièrekansen bieden. Seizoenswerknemers hebben recht op goede woonomstandigheden. Kleine ondernemingen en zzp'ers moeten zoveel mogelijk mee kunnen bieden bij inkoop van de gemeente. Winnaars van grote aanbestedingen moeten investeren in personen met een afstand tot de arbeidsmarkt ('social return').

ECONOMIE LATEN WERKEN

Plan: Aantrekken en vasthouden van personeel van de toekomst
Waarom: Voorzieningen, zorg, bouw en economie laten draaien.
Ambitie: Voldoende werknemers in alle noodzakelijke sectoren.
Hoe: Texels fonds voor vakmanschap, investeren in aantrekkelijk woon-werk-klimaat.

DUURZAAMSTE GEMEENTE

Alle huizen gaan naar minimaal energielabel B. Door isolatie en opwekken eigen warmte en energie krijgt elk huis een lagere energierekening. De gemeente ondersteunt dat met een ambitieus subsidiefonds. Ondanks bestaande leningen zien we helaas te vaak dat alleen mensen met genoeg geld hun huis of bedrijf kunnen verduurzamen. Een lage energierekening mag niet alleen bereikbaar zijn voor bewoners die dat kunnen betalen.

IEDEREEN LAGE ENERGIEREKENING

Plan: stevig investeren in verduurzamen woningen.
Waarom: bijdragen aan klimaatambitie en lage energierekening.
Ambitie: in 2030 alle woningen minimaal op energielabel B.
Hoe: Stevig, meerjarig subsidiefonds instellen voor huur- en koopwoningen.

We hebben samen de verantwoordelijkheid om Texel mooi te houden, ook in de toekomst. We willen dat er ruimte is voor innovatie en vernieuwing, maar altijd vanuit historisch besef en met respect voor het

landschap. We versterken landschap en natuur, en stimuleren circulaire en innovatieve economie. Kwaliteit van onze leefomgeving gaat ook over klimaatbestendigheid, afvalstromen, circulaire economie en groen. Texel maakt nu echt werk van duurzaamheid.

GROENSTE GEMEENTE

Plan: Groenste gemeente van Nederland.

Waarom: Schone leefomgeving, stimulering economie.

Ambitie: In 2030 voortrekker op innovatie, zoals elektrisch rijden, afvalhergebruik, waterverbruik.

Hoe: Ambitieuze afvalstoffenplan, investeren in innovatie, gemeente geeft voorbeeld.

HET COMPLETE PROGRAMMA

1. DELTAPLAN WONEN: 500 huizen bovenop huidige plannen al in 2026

Er is een Deltaplan Wonen nodig, om iedereen goed te laten wonen. We zien dat ‘de markt’ het niet oplost. De PvdA Pro Texel wil 500 huizen extra, bovenop de huidige plannen, voor lagere- en middeninkomens, vóór 2026.

Als we dit niet onorthodox, ambitieus en met visie aanpakken, missen we de boot. Huizen op Texel zijn dan over een paar jaar geheel onbetaalbaar voor bewoners, er komt geen personeel voor zorg, onderwijs of gemeente. We moeten het vernieuwend aanpakken, zodat hier in de toekomst ook nog jongeren kunnen wonen en zodat we een zelfstandige gemeente kunnen blijven.

DELTAPLAN WONEN: vóór 2026 500 extra woningen bovenop huidige plannen

Plan: Deltaplan wonen, met drie pijlers: 500 extra woningen, misbruik tegengaan, voorrang voor essentiële beroepen.

Waarom: Jongeren, starters en werknemers kunnen geen woning vinden.

Ambitie: Voor 2026 500 extra woningen gebouwd voor jongeren en lagere en middeninkomens, waarvan 100 tijdelijke woningen al in 2023. Oneigenlijk gebruik van woningen voor recreatie of ‘tweede woning’ is gestopt.

Hoe: Stevige financiële investering gemeente door lage grondprijzen, extra menskracht, versnelling procedures, doorstroming stimuleren.

Het Deltaplan Wonen heeft drie pijlers: MEER BOUWEN, MISBRUIK TEGENGAAN, VOORRANG EN VERSNELLING. Hieronder de 25 punten van het plan *en we hopen dat het er nog meer worden*:

MEER HUIZEN BOUWEN

1. De gemeente steekt inzet en geld in versnelling van woningbouw
2. Vóór 2026 hebben we 500 huizen gebouwd voor lagere en middeninkomens
3. 100 tijdelijke woningen al in 2023 voor jongeren met vaste contracten
4. Bij nieuwbouw is de verdeling 70% lage huur en 30% middenhuur/koop
5. Bij nieuwe koopwoningen op gemeentegrond streng anti-speculatiebeding
6. Gemeentegrond wordt goedkoop verkocht/verpacht voor betaalbare woningen
7. Bouw van appartementen voor senioren die dan hun eengezinswoning kunnen verlaten
8. Op alle vrijkomende locaties in de dorpen bouwen we huizen
9. Snel bouwen in Den Burg Oost bij de Tuunen
10. Starten met nieuw woonblok op de Groeneplaats

APPARTEMENTEN VOOR SENIOREN

Plan: Doorstroming senioren naar andere woning stimuleren.

Waarom: Oudere Texelaars wonen vaak te groot. Gezinnen hebben juist behoefte aan deze woningen.

Ambitie: Senioren kunnen eenvoudiger verhuizen, als zij dat willen, naar een kleinere geschikte woning.

Hoe: Plan maken om doorstroming te bevorderen: woningen en appartementen (verplicht met liften) bouwen, prijsprikkels, ontzorgen en voorlichten, voorrang geven, onderzoeken Koopfonds Doorstroming.

MAATREGELEN WONEN

11. Regels maken: Alle woningen zijn alleen voor permanente bewoning
12. Voor nieuwe koopwoningen geldt er zelfbewoningsplicht
13. Plan maken om doorstroom van senioren naar kleinere, geschiktere woningen te bevorderen
14. Onderzoeken Koopfonds waarin woningen gekocht/verkocht worden om ze betaalbaar te houden voor Texelse bewoners
15. Eerlijke huur: het huurpuntensysteem wordt verplicht, ook voor vrije sector
16. Woontij mag alleen woningen verkopen als dit noodzakelijk is om financieel gezond te blijven
17. Illegale toeristische verhuur van woningen pakken we hard aan

MOGELIJKHEDEN EN KANSEN WONEN

18. Zorg- en onderwijspersoneel, agenten en andere onmisbare beroepen krijgen voorrang
19. Bij vrijkomende boerderijen meer woonvormen en -mogelijkheden
20. We onderzoeken woningsplitsing
21. Gemeente schept mogelijkheden, maar ondernemers zorgen zelf voor personeelswoningen
22. We nemen in de gemeente meer mensen aan om al deze plannen te begeleiden
23. Ondersteuning van particuliere woningcorporaties door Gemeente en Woontij
24. We betrekken lokale bouwbedrijven bij nieuwe woningbouwplannen
25. We starten met een groot en blijvend woonoverleg waar elke bewoner met plannen om het woningprobleem op te lossen kan komen

DIT ZIJN DE CIJFERS.

Meten is weten. Op Texel hebben we zo'n 6.500 woningen. Ongeveer 1.500 daarvan zijn sociale huurwoningen van Woontij. In 2019 kwamen we op Texel meer dan 1000 woningen tekort voor lage inkomens en zo'n 40 voor middeninkomens. En meer dan 1000 woningen zijn te duur voor Texelaars om te kopen (Bron: notitie STEC/Gemeente 2019) Dus: er staan op Texel veel te weinig goedkope huizen. Aan de marktprijzen kunnen we weinig doen, maar wel aan het bijbouwen voor lage en middeninkomens.

Meten is weten: wat is de vraag? In 2020 stonden er meer dan 2000 mensen ingeschreven bij Woontij. Maar niet al die mensen zijn actief op zoek naar een woning. Dat waren er in 2021 350. (Bron: programmabegroting 2022) Dat waren allemaal mensen die al op het eiland wonen. Wij denken dat er nu eerst minimaal 500 woningen extra moeten worden gebouwd om iedereen betaalbaar te kunnen laten wonen.

2. GRIP OP TOERISME

Het eiland is van de mensen die er wonen. Toeristen zijn een zeer welkome gast. Maar verdere groei van het toerisme willen we niet. Waarom? Verstening van het landschap door vakantiehuisjes, drukte op de wegen en in de dorpen, en groeiende spanning tussen wonen en toerisme. Texel moet daarnaast gastvrij blijven voor bezoekers met een kleine beurs. Bed & Breakfast is een welkome aanvulling op inkomen, maar mag niet drukken op woonwijken. Misbruik van woningen voor toerisme of 'tweede woning' pakken we aan. Er ligt een Toeristisch Toekomstplan, maar we moeten nog beter nadenken over de toekomst van het eiland en toerisme.

Onze plannen:

GRIP OP TOERISME: toerisme is top, wonen gaat voor

Plan: Grip op Toerisme

Waarom: Verstening, drukte, groeiende kloof tussen toerisme en wonen

Ambitie: Goede nieuwe balans

Hoe: Registratie van toeristische bedden, geen extra slaapplekken en vakantiehuizen en aanpakken misbruik woningen

- We willen geen nieuwe slaapplekken en huisjes erbij
- We krijgen door verplichte registratie meer grip en inzicht op het aantal overnachtingen
- Wooncrisis: woning is er als eerste voor wonen, B&B is een welkome aanvulling op het inkomen, maar ondergeschikt: bedden naar verhouding van woonhuis en duidelijke regels.
- Discussie over B&B versus maximaal 30 dagen verhuur complete woning per jaar
- We willen in gesprek met grote spelers zoals TESO en Krim over bijvoorbeeld dagtoerisme, verkeer en parkeren, duurzaamheid en maatschappelijk ondernemen
- We willen differentiatie in toeristenbelasting om Texel ook voor bezoekers met kleinere beurs aantrekkelijk te houden.

3. MINDER BLIK EN DRUKTE OP DE WEG

Het zal de komende jaren alleen maar drukker worden op de wegen en fietspaden. Er rijden teveel auto's, zeker in de dorpen. Dat zorgt voor toenemende onveiligheid en een onprettige woonomgeving. Texel is een fiets/wandeleiland. Dat willen we verder ontwikkelen. De auto moet na aankomst van de toerist juist zoveel mogelijk blijven staan. Wij willen de komende jaren op zoek naar échte oplossingen, naar alles wat mogelijk is om de groei van het autoverkeer te stoppen. Gedurfde stappen zijn mogelijk en moeten goed worden doorgerekend. In alle dorpen moet voldoende ruimte zijn voor het parkeren van fietsen in het rond de dorpscentra. Indien nodig moet de auto hiervoor wijken. We willen dat onze jeugd veilig van en naar De Koog kan gaan op de fiets of met nachtvervoer. Op kruisingen in het buitengebied willen we oriëntatieverlichting plaatsten. Toeristische fun-voertuigen veroorzaken druk en onveiligheid en dat moet worden opgelost.

Onze plannen:

MINDER BLIK: toeristisch verkeer veiliger en beter regelen

Plan: Beheersen van het autoverkeer en fietspaden veiliger

Waarom: Het wordt te druk in de dorpen en op de wegen.

Ambitie: Minder autobewegingen op het eiland en in de dorpskernen.

Hoe: Serieus onderzoek naar echte oplossingen om de groei van het autoverkeer te stoppen.

- We willen een diepgravend onderzoek naar echte oplossingen om de groei van het autoverkeer te stoppen, waarin bijvoorbeeld gekeken wordt naar:
 - Hop-on-off bus tussen TESO - Den Burg - De Koog – Cocksdoorp
 - Reserveringssysteem TESO voor toeristen
 - Shuttlevervoer vanaf groot parkeerterrein bij 't Horntje
 - Maximeren aantal auto's op vakantieparken
 - Gratis busvervoer, busvervoer verbeteren
 - Parkeren buiten Den Helder met shuttles naar boot
- We willen de fietsparkeerproblemen in alle dorpscentra oplossen.
- Veilig nachtvervoer in het weekend
- De bruggen van de TESO moeten zo snel mogelijk vernieuwd
- We maken in Den Burg (en De Koog) dynamische parkeerverwijssystemen maken
- Verplichte routes vrachtverkeer invoeren, zoveel mogelijk buiten de dorpen om
- Geen uitbreiding aantal parkeerplaatsen voor toeristen
- We willen oriëntatieverlichting voor fietsers op de kruisingen grote wegen buitengebied

4. ENERGIEREKENING OMLAAG

Met een flinke windmolens is Texel is energieneutraal. Maar grootschalige opwekking van energie lijkt op Texel voorlopig van de baan. Daarom willen we vol inzetten op het verminderen van ons energieverbruik. Dat is ook nodig omdat het netwerk van Liander op Texel niet voldoet. Investeren in het verminderen van energieverbruik is goed voor de energierekening, goed voor het milieu en goed voor de lokale economie. Ondanks bestaande leningen zien we helaas te vaak dat alleen mensen met genoeg geld hun huis of bedrijf kunnen verduurzamen. Een lage energierekening mag niet alleen bereikbaar zijn voor bewoners die dat kunnen betalen. We kunnen als Texel niet het hele energievraagstuk oplossen, maar wel zorgen dat iedereen een lagere energierekening kan krijgen.

Onze plannen:

IEDEREEN LAGE ENERGIEREKENING

Plan: stevig investeren in verduurzamen woningen.

Waarom: bijdragen aan klimaatambitie en lage energierekening.

Ambitie: in 2030 alle woningen minimaal op energielabel B.

Hoe: Stevig, meerjarig subsidiefonds instellen voor huur- en koopwoningen.

- We maken samen met bewoners en ondernemers een uitvoeringsplan voor het verduurzamen van onze woningen en bedrijven.

- We maken een laagdrempelig subsidiefonds voor duurzame woningaanpassingen en kleinschalige opwekking van energie en warmte
- We maken met Woontij ambitieuzere afspraken over verduurzaming van hun woningen en stellen ook daar geld voor beschikbaar
- We stimuleren bedrijven en de recreatieve sector om duurzamer te worden
- We gaan met Liander in gesprek over Texel als profeiland voor initiatieven op het gebied van verbetering elektriciteitsnet en lokale opslag.
- We gaan bewoners en toeristen beter voorlichten over duurzame tips en ondersteunen ze bij het maken van duurzame keuzes.

5. NATUURLIJKER EN GROENER

Texel is prachtig. We hebben samen de verantwoordelijkheid om dat zo te houden, ook in de toekomst. We willen dat er ruimte is voor innovatie en vernieuwing, maar altijd vanuit historisch besef en met respect voor het landschap. Dat lukt alleen als we afspraken maken en daar streng op letten. Kwaliteit van onze leefomgeving gaat ook over klimaatbestendigheid, afvalstromen, circulaire economie en groen. We zien overal op het eiland initiatieven die extra aandacht en ondersteuning verdienen. Bijvoorbeeld in de landbouw en visserij, en bij diverse ondernemers. We kunnen (weer) een voortrekkersrol pakken. Texel heeft een prachtig formaat om daar grote stappen in te zetten. De energie is er!

Onze plannen:

GROENSTE GEMEENTE

Plan: Groenste gemeente van Nederland.

Waarom: Schone leefomgeving, stimulering economie.

Ambitie: In 2030 voortrekkersrol op innovatie, zoals elektrisch rijden, afvalhergebruik, waterverbruik.

Hoe: Ambitieuze afvalstoffenplan, investeren in innovatie, gemeente geeft voorbeeld.

- We willen het welstandsbeleid aanscherpen
- We willen het groen en onderhoud in de dorpen op orde hebben en houden
- Ook in de dorpen meer groen, bomen en tiny forests
- We willen gescheiden inzameling op heel Texel, ook vakantieparken, sterk verbeteren
- Afvalstoffenheffing moet lager en dat kan alleen met minder restafval
- We gaan het gemeentelijk wagenpark versneld verduurzamen
- De gemeentelijke organisatie moet 100% duurzame stroom gaan inkopen
- De gemeente koopt alleen nog fairtrade in
- We stimuleren en ondersteunen duurzame innovaties in de landbouw en wateropvang
- We zetten ons actief in voor de terugkeer van pulsvisserij
- We willen blijven inzetten op Texel als innovatie lab voor duurzame oplossingen
- Intensiever samenwerken met de Wadden om subsidies voor bovenstaande punten binnen te halen

6. KRACHTIGE SAMENWERKING BEWONERS EN BESTUUR

We doen het samen op ons eiland. En de gemeente is van de bewoners. Dat betekent dat de gemeente vaker en beter moet luisteren naar bewoners en ze eerder moet betrekken bij plannen en beleid. Meepraten is niet hetzelfde als je zin krijgen, maar het moet dan wel duidelijk zijn waaróm iets niet kan. Willen we als eiland goed beslagen en zelfstandig de toekomst in, dan moeten we investeren in een in organisatiekracht en bestuurskracht van onze héle samenleving. De bestuursklas van de TESO is een mooi voorbeeld en wat ons betreft worden meer mensen opgeleid en betrokken bij het besturen van het eiland.

Onze plannen:

ZELFSTANDIGE GEMEENTE BLIJVEN

Plan: vergroten bestuurskracht van onze samenleving.

Waarom: We willen een zelfstandige gemeente blijven.

Ambitie: Meer mensen zijn betrokken bij beslissingen over de samenleving.

Hoe: Ondersteunen bestuursklassen, politieke kennis vergroten.

BEWONERS BETER BETREKKEN

Plan: De gemeente stáát voor haar inwoners.

Waarom: De kloof tussen bewoners en gemeente dichten, want de gemeente IS van bewoners

Ambitie: Elke individuele Texelaar voelt zich gehoord, geen drempels naar gemeente

Hoe: Verbeteren contact met burgers en vergroten burgerparticipatie en onderzoeken Burgerberaad

- We investeren in vergroten organisatie- en bestuurskracht op Texel
- We verbeteren de burgerparticipatie
- We verkleinen de kloof tussen burgers en gemeente/politiek
- We gaan experimenteren met vormen van burgerberaden
- De samenwerking tussen de dorpscommissies en gemeente wordt verbeterd

Wat is een Burgerberaad?

Een Burgerberaad is een aanvulling op de huidige democratie. In een Burgerberaad wordt een groep burgers geloot die een goede afspiegeling vormt van de hele bevolking. Zij spreken in een onafhankelijk proces uitgebreid met experts en daarna met elkaar, met een duidelijke opdracht en mandaat om adviezen voor besluiten uit te brengen. Dit bij vraagstukken waarbij de reguliere politiek niet of zeer moeizaam uitkomt. Vrij van lobby en partijpolitiek bedenkt deze groep eerlijke en toereikende maatregelen. De reguliere politieke democratische besluitvorming vindt plaats in de gemeenteraad. Alleen zeer zwaarwegende argumenten en gemotiveerde overwegingen liggen eventueel ten grondslag aan afwijzing van de gedragen adviezen.

7. SAMEN VOOR ELKAAR

We willen niet dat Texelaars voor verpleegzorg en dementiezorg naar de overkant moeten. De zorg op Texel moet goed geregeld zijn. We helpen iedereen die moeite heeft om mee te komen in de maatschappij. Dat zijn we als samenleving aan elkaar verplicht. Maar dat lukt alleen als we dat als hechte samenleving oppakken. Als we ook elkáár gaan helpen. Daarom willen we meer gaan investeren in het vergroten van betrokkenheid van mensen bij hun omgeving. En in het versterken van sociale netwerken, burenhulp, vrijwilligerswerk. Nuttig bezig zijn, bijdragen aan de maatschappij, betaald of onbetaald is goed voor mensen. Daar helpen wij bewoners actief bij. Wij maken ons zorgen over de lage inkomens in veel gezinnen. Te veel kinderen groeien op in armoede, dat vinden wij onacceptabel. Het zorgt voor een groeiende ongelijkheid, stress en schaamte.

Onze plannen:

NIEMAND TUSSEN WAL EN SCHIP

Plan: We richten een Huis van Ontwikkeling op.

Waarom: We laten niemand tussen wal en schip vallen.

Ambitie: Een organisatie die Texelaars helpt bij activering, opleiding, (om)scholing en werk.

Hoe: Samen met onderwijs, ondernemers, welzijnsorganisaties, gemeente en De Bolder opzetten.

- We maken een 'Huis van ontwikkeling' voor activering, opleiding, (om)scholing en werk
- Zorg- en onderwijspersoneel, agenten en andere onmisbare beroepen krijgen voorrang
- We voorkomen gemeentelijke wachtlijsten in de zorg en verminderen bureaucratie
- We investeren in opleiden, aantrekken en vasthouden zorgpersoneel en -vrijwilligers
- Met Texels Welzijn blijven werken aan verbindende maatschappelijke initiatieven
- We pakken schulden en verborgen armoede sneller aan
- We nemen in het minimabeleid vertrouwen als uitgangspunt

8. GELUK EN KANSEN VOOR ONZE JEUGD

Iedereen heeft recht op persoonlijke en maatschappelijke ontwikkeling. In welk dorp je ook woont, naar welke school je ook gaat, wat je thuissituatie ook is. Dat betekent dat we als samenleving mogen verwachten dat alle scholen op Texel dezelfde kwaliteit bieden. Dat betekent ook investeren in een breed aanbod van sport, cultuur en andere vrijetijdsbesteding. Betrekken, verantwoordelijkheid geven zijn ook hier kernwoorden. We zien jeugdigen als volwaardige deelnemers aan de samenleving en vragen hen actief hun mening te geven. We zetten in op preventie, als strategie voor de komende tientallen jaren. Zowel preventie gericht op de jongere als op het gezin. Het doel: Texelse jongeren waarderen hun welzijn, gezondheid en geluk hoger dan leeftijdsgenoten elders. Dit doen we samen. Met organisaties, onderwijs, ouders, professionals. Niet langs elkaar werken, maar mét elkaar.

Onze plannen:

ALLE KINDEREN TOEGANG TOT SPORT EN CULTUUR

Plan: Texelse jeugdpass geeft alle kinderen in alle dorpen meer kansen.

Waarom: Alle kinderen van Texel moeten fijn en veilig kunnen opgroeien.

Ambitie: Breed en toegankelijk aanbod gericht op ontwikkeling en verbinding.

Hoe: Eén sport- cultuur- en activiteitenpas voor alle kinderen en jongeren.

- We maken afspraken met de scholen over de kwaliteit van het onderwijs
- Alle kinderen en jongeren moeten weer op Texel naar school kunnen gaan
- We willen dat elke Texelse jongere een startkwalificatie haalt
- We investeren in een breed naschools aanbod gericht op ontwikkeling en verbinding
- We ondersteunen de verdere ontwikkeling van het Cultuurcentrum (Thijssenhuis)
- We werken naar één sport- cultuur- en activiteitenpas voor alle kinderen en jongeren
- De IJbaan wordt een plek voor scholen, cultuurcentrum, sport en recreatie
- We focussen op het verminderen van stress in gezinnen (schulden, scheiden, veiligheid)

9. SAMEN BELEVEN EN BEWEGEN

We zijn trots op onze cultuur en onze identiteit. En op de dingen die we maken, doen en organiseren. We zien Texel graag als een vereniging waaraan alle leden, waar ze kunnen, hun bijdrage leveren. De inzet van vrijwilligers verandert en corona heeft ons verenigingsleven ook op dat gebied een knauw gegeven. Wij willen onze stichtingen en verenigingen helpen toekomstbestendig te zijn. Ons erfgoed, boven en onder water, is uniek en moet bewaard. We zijn trots op onze musea en de inzet van vrijwilligers. En de beste ambassadeurs van onze cultuur en cultuurschatten zijn de Texelaars zelf.

Onze plannen:

VERENIGINGEN EN VRIJWILLIGERS ONDERSTEUNEN

Plan: Verenigingen, stichtingen en vrijwilligerswerk toekomstbestendig houden.

Waarom: Om het eiland levendig te houden en voor goed vestigingsklimaat.

Ambitie: Cultuur, sport en welzijnsactiviteiten op hoog niveau houden.

Hoe: Meer praktische ondersteuning en samenwerking verenigingsleven.

- We maken een plan voor praktische ondersteuning en samenwerking verenigingsleven
- De Texelse Museumkaart blijft voor alle bewoners
- Initiatieven ondersteunen die generaties met elkaar verbinden
- We gaan niet bezuinigen op onderwijs, cultuur en sport
- We willen meer inzet op reparatie en restauratie monumenten en schapenboeten
- We ondersteunen onze evenementen willen ze verder verduurzamen

10. TEXEL WERKT!

We hebben een groot tekort aan werknemers. Daarom moeten we als eiland aantrekkelijk zijn voor nieuw personeel én onze eigen jeugd carrièrekansen bieden. Seizoenswerknemers hebben recht op goede woonomstandigheden. De ondernemer moet daar zelf voor zorgen, de gemeente voor goede randvoorwaarden. Kleine ondernemingen en zzp'ers moeten zoveel mogelijk mee kunnen bieden bij inkoop van de gemeente. Winnaars van grote aanbestedingen moeten investeren in personen met een afstand tot de arbeidsmarkt ('social return'). We willen als gemeente geen verlies leiden op onze haven, daar moet een stevig exploitatieplan voor komen.

Onze plannen:

ECONOMIE LATEN WERKEN

Plan: Aantrekken en vasthouden van personeel van de toekomst

Waarom: Voorzieningen, zorg, bouw en economie laten draaien.

Ambitie: Voldoende werknemers in alle noodzakelijke sectoren.

Hoe: Texels fonds voor vakmanschap, investeren in aantrekkelijk woon-werk-klimaat.

- We richten een Texels fonds voor vakmanschap op
- We maken met Bolder een 'Huis van ontwikkeling' voor activering, opleiding, (om)scholing en werk
- We investeren in het aantrekken en behouden van personeel voor de toekomst
- We investeren in het behouden en opleiden eigen jeugd voor de arbeidsmarkt
- We maken beleid voor voldoende personeelshuisvesting
- De gemeente verplicht social return en onderzoekt uitbreidingsmogelijkheden
- De gemeente gaat zelf meer banen creëren voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt
- Er komt een stevig Exploitatieplan Haven

Texels fonds voor vakmanschap

Vakmensen zijn cruciaal voor de arbeidsmarkt, maar banen veranderen en verdwijnen. Deze groep maakt in het algemeen weinig gebruik van scholing. Om daar verandering in te brengen willen we een Texels fonds voor vakmanschap oprichten. Het fonds richt zich op de her-, bij- en omscholing van werkenden en werkzoekenden met een middelbaar of lager opleidingsniveau. Via een loopbaangesprek wordt gekeken naar de opleidingsbehoefte én of dit aansluit op de vraag op het eiland. Opleidingen tot een maximum van € 5.000 worden vergoed. Het fonds is geïnspireerd op www.twentsfondsvoorvakmanschap.nl

11. SPEERPUNTEN IN ONZE DORPEN

Naast bovenstaande onderwerpen kwamen we op het moment van schrijven tijdens onze dorpenrondes ook de volgende punten tegen. Deze lijst is niet uitputtend en kan uiteraard door inbreng van inwoners uitgebreid en aangevuld worden.

Oudeschild

- Met het dorp moet gekeken worden naar de wenselijke invulling van het bedrijventerrein dat beschikbaar is gekomen na het afhaken van de bierbrouwerij.
- Veel plannen in de openbare ruimte liggen al te lang stil. Het wordt tijd dat hier, met het dorp, snel een planning op wordt gemaakt en dat wordt gestart. De ongewenste situatie van toenemende vrachtverkeer door het dorp moet hierin ook meegenomen.
- Het gebied tussen Kaap Skil, de supermarkt en de dijk wordt steeds meer een verblijfsgebied. Er moet een oplossing komen voor het fietsparkeren. Het wordt hoog tijd dat de beloofde trap op de dijk naar de haven wordt gemaakt.

Oosterend en Oost

- De kleinere wegen rondom Oosterend zijn hard aan verbetering toe. Hier moet snel aan de gang worden gegaan met onder meer bermverbetering.

- Het woningbouwplan van stichting Voor Mekaar in Strend op de plek van de voormalige basisschool De Akker moet voortgang krijgen. Het project staat al te lang stil, zo lijkt het. Hulp van gemeente of Woontij moet worden aangeboden, indien nodig.
- Het woningbouwproject achter het dorps huis moet snel uitgevoerd worden.

Den Hoorn, 't Horntje

- Het woningbouwproject op de plek van de voormalige Drijverschool moet snel uitgevoerd worden.
- We hebben de indruk dat er in een dorp een tweedeling aan het ontstaan is tussen bewoners. Dat voelt onprettig. We willen het dorp helpen toenadering tot elkaar te blijven zoeken.
- De fietspaden langs de Pontweg tussen Den Burg en 't Horntje zijn van de Provincie. Deze zijn op meerdere plekken aan vervanging toe. We gaan hier bij de provincie op aandringen.
- De situatie op het strand tussen De Hors en Paal 15 wordt steeds nijpender lijkt het. We willen een brede discussie over hoe we om moeten gaan met het steeds verder afbrokkelende duin, en de consequenties op termijn voor paviljoen, kustveiligheid en achterliggende natuurgebieden. De discussie lijkt nu vooral door het rijk en hoogheemraadschap gevoerd. Wij willen en moeten daar als Texelse samenleving ook bij betrokken worden.

De Waal

- Er is sprake van een lichte parkeerdruk, waarschijnlijk veroorzaakt door meer auto's per huishouden en misschien een toenemend aantal B&B's. Bij het Groenewegje ligt een prima parkeerterrein dat nog weinig wordt gebruikt. Wellicht is een bewonersvergunning voor parkeren in het dorp een optie, zodat bezoekers naar de randen worden verwezen. We willen hierover met het dorp in gesprek als daar behoefte aan is.
- Het dorps huis wordt niet optimaal voor die functie benut. Wellicht is afstoten van een deel een optie, zodat er ruimte ontstaat voor een aantal starters- of seniorenwoningen. Of een nieuwe goede functie voor het gebouw zelf. We willen daar graag met het dorp over in gesprek.
- Het fietspad langs de Sommeltjesweg voelt onprettig dicht bij de weg en is nog ouderwets in tegels uitgevoerd. We willen hier graag met het dorp een verbeterplan voor laten maken.
- We ondersteunen plannen van de ondernemers op het bedrijventerrein om te verhuizen naar Oudeschild, in overleg met het dorp. In de Waal kunnen we op het oude locatie woningen bouwen.

De Cocksdorp en Eierland

- De komende jaren zal het verkeer van en naar de Cocksdorp en de polders nog vaak om moet rijden. De communicatie daarover moet glashelder en op tijd zijn. Ook moeten de bewoners nog beter worden betrokken bij wijzigingen, omleidingen, enzovoort.
- De kale plekken in de Kikkertstraat zijn een doorn in het oog. Hier moet snel goede invulling voor komen, in samenspraak met de bewoners.
- Jeugd uit de Cocksdorp woont het verst weg van de centrale voorzieningen in Den Burg. We willen in alle dorpen meer aandacht voor voorzieningen voor de jeugd en hen meer betrekken bij hun dorp, maar dat geldt in het bijzonder voor de jeugd uit de Cocksdorp.

De Koog

- De Koog knapt aan alle kanten op. Maar het parkeerterrein Nikadel en omgeving (inclusief kartingbaan) zien er nog steeds niet uit. De gemeente moet actief aan de gang om dit héle gebied op te knappen en beter te betrekken bij het dorp.
- Het nachtvervoer vanaf de Koog in het weekend moet nieuw leven ingeblazen. Wij willen dat onze jongere cafébezoekers veilig uit kunnen gaan.
- Net als in de andere drukke dorpen moet er meer aandacht worden besteed aan voldoende en kwalitatief goede fietsstallingen. Wellicht overdekt.

Den Burg

- Geen parkeren op de ijsbaan, er is al genoeg parkeerruimte in dit deel van Den Burg. Het gebied moet bestemd voor de jeugd, bewegen, ontspanning en cultuur. Een unieke kans om het Thijsssehuis met de OSG en OCT te verbinden, en onze jeugd en jongeren een plek te bieden.

- Nadat het verpleeghuis verhuist naar de locatie Vrije School, kan op die plek mooi ruimte ontstaan voor andere functies, zoals (ouderen)appartementen dichtbij het centrum.
- Tieners uit Den Burg zijn op zoek naar plekken waar ze kunnen hangen, binnen of buiten. Daar moet zowel op de korte als lange termijn oplossingen voor komen en rekening mee gehouden worden in de bouwplannen in Den Burg.
- Het historische gedeelte van de Ouwe Ulo mag na vertrek van Artex en Young4Ever niet gesloopt. Het gebouw moet een mooie nieuwe bestemming krijgen. De rest van het Artex-gebouw moet gesloopt en daar komen wat ons betreft woningen van het formaat zoals ernaast al staan.